

Et kristent svar på

Det ondes problem

Bibelens svar på det ondes problem kan sammenfattes i sju punkter:

1. GUD ER GOD, OG BARE GOD!

Utgangspunktet i den kristne tro er at Gud er en levende og personlig Gud, som alltid har eksistert og alltid vil eksistere. Han er en Gud som ER. Hans vesen er i følge bibelen, godhet! Gud er god og ikke ond! Han er ikke lunefull, humørskifte er ukjent for Han – Gud er bare god. I GT oppfordres vi til å takke ”..for Herren er god.” (Salme 118) Gud er med andre ord en ”begrenset” Gud, på det moralske området: Han er bare god! Og aldri ond. Guds vesen, slik han er åpenbart for oss i bibelen og gjennom Jesus – er altså den egentlige norm for hva som er godt og ondt. Det finnes altså en norm, og denne normen kan vi lære noe om og lære å kjenne.

2. SKAPERVERKET ER OPPRINNELIG GODT

Denne gode Gud er den som har skapt verden og alle ting. Og alt er skapt i utgangspunktet godt, uten ondskap, lidelse, død osv. Gud skapte et godt kosmos og Han skapte gode, levende vesener. Engler i den for oss nåværende usynlige verden og mennesker i sitt bilde. Dette skapte Gud i tid og rom, tid og rom som vi nå lever i. Han skapte levende vesener som var gode og fullstendig frie under Gud, uten noen destruktive tendenser (1 Mos 1,31)

3. DE FRIE VESENER GJORDE OPPRØR

Men – og det er et gigantisk men – en del av disse frie, uprogrammerte vesener gjorde opprør. Misbrukte sin frihet til å si nei til sin Skaper og oppholder. De ville være autonome, selvbestemmende og derfor frikoblet Gud. De ville være sine egne guder. Det skjedde et opprør i den usynlige verden, da den gode engel, som nå kalles djevel eller satan, satte seg opp mot Gud og dro en del av englene med seg. Navnet satan betyr rett og

slett ”motstander”. Gjennom sitt opprør er det han som er ondskapens opprinnelse, derfor kalles han i NT for ”Den onde” i bestemt form.

Men det skjedde også et opprør i vår rom/tidsdimensjon da de to første menneskene valgte å tro på djevelen mer enn Gud. På den måten kom ondskapen, som allerede fantes, inn i vår virkelighet.

Det onde er altså ikke noe som Gud har skapt. Det onde er en brist, et forderv kan man si, hos noe som Gud opprinnelig skapte godt.

Synet på syndefallet er derfor viktig, det forklarer at Gud ikke er det ondes opprinnelse.

Ansvarer ligger helt og fullt på englene og menneskene selv. (1 Mos 3)

Men trenger vi ikke mørket for å sette pris på lyset? Det onde for å sette pris på det gode?

Dette hevdes som en sannhet svært ofte i vår vestlige naturalisme og i den østlige panteisme.

Det kristne svaret er NEI! Lyset og godheten eksisterte før mørke og ondskap kom. I Gud har alltid det gode vært til stede. Ondskapen eksisterte ikke på samme måte som godheten. Det onde er alltid et negativt plagiat – en brist – hos noe som opprinnelig ble skapt godt. (2 Pet 2,4; Judas 6)

Dette er viktig å holde fast ved, ikke minst overfor den østlige dualismen, som holder det onde og det gode for to likeverdige størrelser, som balanserer hverandre og tilværelsen.

4. VERDEN ER I DAG UNORMAL

I følge bibelen er verden i dag unormal. Det har gått fullstendig på tverke, der er diskontinuitet mellom det Gud skapte og det som er nå. Syndefallet fikk gjennomgripende konsekvenser på alle områder av det skapte, slik at universet nå er ”skeivt”. Bibelen presenterer et historisk syndefall; det var en tid i menneskeslektens historie at ondskap og dødens straff ikke fantes. (1 Mos 3)

5. GUD HAR RYDDET EN VEI TIL FRELSE

Gud har heldigvis ikke overlatt det opprørske mennesket til seg selv. Han har ikke etterlatt mennesket fanget i den ondskapen som det selv har brakt inn i verden. Nei, Gud har gjort klar en utvei – noe han lovet allerede på syndefallets dag. Gud har løst det problemet han selv er uskyldig i. gjennom Jesus har han åpnet en vei ut av ondskapens sammenheng, tilbake til den gode sammenheng som mennesket ble skapt for.

I GT – før Jesu død på korset – får ondskapen bare en delvis løsning: Gud straffer, men han straffer ikke synden og ondskapen fullt ut. Og Gud elsker, men vi ser ikke hele fyllden av hans kjærlighet. Det er først gjennom Jesu død på korset vi ser hvordan Gud tar det endelige oppgjør med ondskapen og synden. Samtidig ser vi på korset Guds kjærlighet åpenbart, det er han selv som bærer straffen i vårt sted!

Bibelens svar på ondskapens problem, er altså ikke kun fiffig teori som biter til å falle på plass. Bibelens svar er at det er Gud selv som har lidd, som har delt våre kår, som har kjent ondskapen på sin egen kropp – og som har beseiret den!

Vi kan lete i alle religioner etter gode svar på det ondes problem. Men kun i bibelen finner vi en Gud som har sår! Korset viser oss at Gud ikke er en kald betrakter av vår lidelse. Han er en Gud som selv har steget ned i disse dyp – og vunnet over dem.

6. VI HAR EN GOD GRUNN TIL Å KJEMPE

Det vi nå har sagt, gir oss god grunn til å kjempe for det gode, mot det onde. Vi har nemlig et solid fundament for å bestemme hva som er godt og hva som er ondt. Og når vi kjemper, kjemper vi **med** Gud mot det onde. Derfor kan vi være frimodige. Gud er jo på det godes side. Bibelen handler jo nettopp om hvordan Gud **ikke** er passiv. Han kjemper mot det onde og beseirer det gjennom Jesu død og oppstandelse, slik at vi kan befris fra den kommende dommen.

7. JESUS KOMMER TILBAKE

Verdenshistorien Skal avsluttes ved at Jesus kommer tilbake. Da skal alt få sin rettferdige lønn og rettferdighet skal reises en gang for alle. Ondskapen, synden og døden skal for alltid kastes ut.

Vanlige innvendinger og spørsmål

1. HVORFOR SKAPTE GUD ET MENNESKE SOM KUNNE VELGE FEIL?

Fordi han ville skape nettopp et menneske. Det vi vanligvis mener med et menneske er jo nettopp et vesen som har frihet til å velge, som kan elske, som er ansvarlig. Det er vårt adelsmerke. Hvis Gud virkelig ville skape et menneske, så måtte fallet være en mulighet. All kjærlighet forutsetter frihet og valg og dermed også muligheten for avvisning. Dette gjelder også mellom Gud og mennesker. Vi ble skapt til mennesker for å leve i et kjærlighetsforhold til Gud – og dermed måtte fallet være der som en mulighet.

2. MEN INNEBÆRER IKKE DETTE EN BEGRENSNING AV GUDS ALLMAKT?

Nei, det er ingen begrensning å ikke kunne skape et fritt menneske som aldri kan falle. Egentlig fremstår jo det som en logisk umulighet. Ikke engang Gud kan gjøre det som er logisk sett umulig. For eksempel dra en flintskallet etter håret – her finnes det rett og slett ikke mulighet for å gjøre noe! Dette blir bare en meningsløs sammenheng av ord.

Alternativet står ikke mellom et fritt menneske som kan falle og et fritt menneske som ikke kan falle. Alternativet står mellom noe programmerbart og det frie mennesket. Dette innebærer, om man vil sette det litt på spissen – at Gud, når han skapte mennesket, også skapte muligheten for ondskap. Men han står ikke selv for ondskapen!

3. MEN HAN TILLATER JO DET ONDE I DAG?

Dette spørsmålet er vanskelig. Men det finnes antydninger til svar på det i bibelen. La oss nevne 5 punkter:

- a. For sterk medisin ville ikke ha hjulpet, men heller drept pasienten. Gud er så full av kjærlighet til skapning at han både vil fjerne det onde og samtidig redde menneskene. Han vil knuse synden, men redde

synderen. Derfor har Gud arbeidet med denne problemstillingen over tid. I vår historie har han utarbeidet en frelsesplan som tar tid. Vi vet ikke eksakt hvor i Guds tidstabell vi befinner oss i dag

- b. Livet vårt og historien er ingen tegneserie! Gud respekterer fortsatt våre valg og lar oss leve med konsekvensene inntil den dagen han har bestemt.
- c. Gud er ikke passiv i dette forløpet. Han arbeider bak kulissene hele tida. Fylden og rikdommen i dette arbeidet ser vi ikke nå, men en dag skal det bli synlig for oss alle. Det vi imidlertid kan se, er at Gud i en fallen verden – i sin suverenitet kan bruke eller vende det onde til noe godt. For eksempel at vi gjennom lidelse oppdager de virkelige behov og verdier i våre liv. Som vi ellers hadde vært ganske blinde for. ”Gud hvisker til oss i våre nytelser, taler til oss i våre samvittigheter, men roper til oss i vår lidelse; den er hans megafon for å vekke en døv verden” (C. S. Lewis) Her må vi være forsiktige. Dette innebærer ikke at det onde blir godt, men at den evige gode Gud faktisk også er så suveren at han kan la det som i seg selv er ondt lede til noe godt.
- d. Gud tillater at det onde får fortsette fordi han vil frelse flere. Bibelen sier noe om at Gud drøyer for at flere kan nå fram til omvendelse. (2 Pet 3,9) Gud venter til at evangeliet er nådd ut til hele vår jord. Dette tar tid, men han gjør det i omsorg for oss.
- e. Vi ser ikke hele bildet nå og kan derfor ikke gi et fullstendig svar. Men om Gud virkelig er god, er hans vei for restaurering av skaperverket den beste av alle veier – selv om det tar tid.

4. DERSOM GUD ER ALLMEKTIG, KAN HAN VEL GJØRE NOE MED DET ONDE

Ja, det kan han. Men bare på en indirekte måte. Forholdet mellom Gud og det onde/gode er et asymmetrisk forhold. Det gode, ja ALT godt kommer fra Gud. Det gode er et direkte utslag av hans vesen. Det onde er alltid tillatt av Gud, siden Gud er den høyeste instans i verden. Men det onde har ikke noe med hans vesen å gjøre. Vi må altså skille på en absolutt måte, det onde fra Guds vesen. Men ikke fra hans makt! Gud er fremdeles den som har kontrollen. I denne sammenheng kan Martin Luther kalle djevelen for ”Guds lenkehund”. Gud vil til slutte rydde bort all ondskap, men før det skjer kan han både begrense den og vende den til et gode.

Avslutning

Bibelen gir oss ikke svar på alle detaljspørsmål vi sitter med. Men den gir oss et svar som korresponderer godt med virkeligheten. I motsetning til andre religioner og livssyn vi møter. Det er altså ikke slik at andre livssyn har så mange gode svar på det ondes problem, mens den kristne tro har et kjempeproblem. Nei, ikke noe ikke - kristent livssyn har et virkelig svar. Den østlige panteisme (med den vestlige New Age og lignende) mener at forskjellen på det gode og det onde er en illusjon. Ondskap finnes egentlig ikke, men er en viktig del av et hele. Og konsekvensen er INGEN kamp mot det onde. Men egentlig bare åndelig ”opplysning”. I den vestlige naturalisme, som preger mye av nordmenns virkelighetsoppfatning, er det heller ingen norm. Verden er bare naturlig og derfor normal som den er. Så gjelder det å utvikle seg i en retning slik at man kan få det best mulig. Her finnes det heller ikke rom for noe guddommelig håp.

I Islam er det slik at ingen egentlig kjenner Allah. Her finner vi også en sterk tendens til ”monisme”, som betyr at alt har sitt opphav i gud. Djevelen har liten plass i Koranen, menneskets synd avdramatiseres og Allah er alle tings årsak. Det finnes heller ikke et historisk syndefall i Islam.

Dermed står vi igjen med et kristent svar som er både sterkt og troverdig. Det forklarer ondskapen og dens opprinnelse og gir rom for kamp og håp!

Det løser heller ingen problemer å ta bort Gud fra vår virkelighetsbeskrivelse. Det forverrer heller hele situasjonen. Inkludert våre intellektuelle problemer.

Når vi derfor tenker på det ondes problem – på alternativene og på innholdet i det bibelske svaret, må vi derfor si med Peter: ”Herre, hvem skulle vi gå til? Du har jo det evige livs ord.” (Johannes 6,68)

Spørsmål til bruk i smågrupper:

1. Hvordan reagerer dere på påstanden – Gud er god?
2. Les 1. Mos 1-3. Hva er forskjellen på verden og tilværelsen før og etter syndefallet?
3. Hva opplever dere er forskjellen på det frie mennesket før og etter syndefallet?
4. Hvor stor makt opplever dere at djevelen og det onde har i dag?
5. Hvordan kan kristne bidra i kampen mot det onde i dag?
6. Hvordan virker det kristne håp inn på vår kamp for det gode?

IF-12

Skrevet etter et foredrag av Stefan Gustavsson